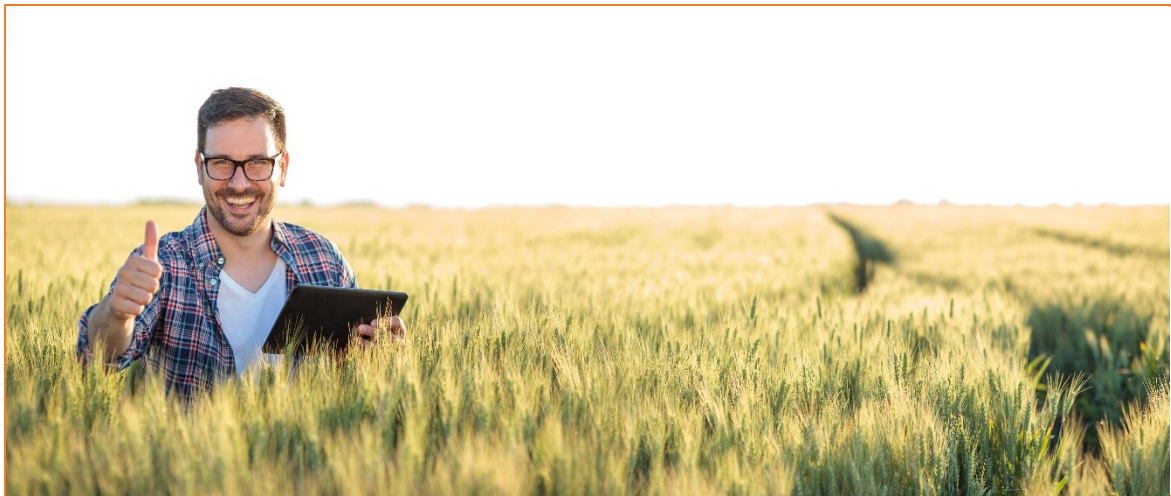

Jaarverslag Stigas 2020

'Iedereen in de agrarische en groene sector verdient een veilige en gezonde werkplek'

Dit is een uitgave van Stigas, waarin samenwerken
LTO Nederland
Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners
Cumela
FNV
CNV Vakmensen

Stigas is een initiatief van:

Inhoud

VOORWOORD.....	5
1. INLEIDING.....	6
2. ONTWIKKELINGEN VEILIG, GEZOND EN VITAAL WERKEN.....	7
2.1 Verzuim en arbeidsongeschiktheid.....	7
2.2 Ziekteverzuim en leeftijd.....	7
2.3 Ziekteverzuim en diagnose.....	7
2.4 Bedrijfsongevallen en beroepsziekten.....	8
2.5 Het tweede ziektejaar.....	8
2.6 Conclusies verzuim.....	8
2.7 Dodelijke ongevallen.....	8
2.8 Factsheets Veilig, gezond en vitaal werken.....	10
3. UITVOERING SECTORPROGRAMMA'S.....	11
3.1 Sectoractiviteiten.....	11
3.2 Corona.....	12
3.3 Duurzame inzetbaarheid (Werken aan morgen).....	12
3.4 Veilig op 1.....	15
3.5 Pak stof aan!.....	15
3.6 Lichamelijke belasting.....	16
3.7 Week van de werkstress.....	16
3.8 Vertrouwenspersoon.....	16
3.9 Extra middelen voor veilig en gezond werken specifieke doelgroepen.....	17
4. PREVENTIEDIENSTEN.....	19
4.1 Risico-inventarisatie en -evaluatie.....	19
4.2 Arbocatalogi.....	21
4.3 Preventief Medisch Onderzoek (PMO).....	21
4.3 Cursussen en trainingen.....	21
4.4 Voorlichtingen.....	22
5. VERZUIMPREVENTIE.....	23
5.1 Verzuimbegeleiding.....	23
5.2 Arbeidsdeskundig onderzoek.....	23
5.3 Spoor 2 trajecten.....	23
6. MARKETING EN COMMUNICATIE.....	24
6.1 Ontwikkeling nieuwe diensten en klantrelaties.....	24
6.2 Websites.....	24
6.3 Imago onderzoek.....	25
6.4 Digitale nieuwsbrief.....	25
6.5 Sectorspecifieke communicatie.....	25
7. ORGANISATIE.....	26
7.1 Bestuur.....	26
7.2 Organisatiestructuur.....	26
7.3 Stigas gecertificeerd.....	27
BIJLAGE 1. Samenstelling klankbordgroepen 2020.....	28
BIJLAGE 2: Dodelijke ongevallen agrarische en groene sectoren in 2020.....	30
BIJLAGE 3: Overzicht preventieadviseur en hun specialismen.....	31

VOORWOORD

Beste lezer,

2020 was voor iedereen anders dan anders. Corona heeft van de ene op de andere dag ons leven en werken behoorlijk op zijn kop gezet. Het coronavirus heeft nieuwe, tot dusverre onbekende, risico's met zich meegebracht en ons voor gigantische uitdagingen gesteld om ons leven en onze economie aan de gang te houden.

Als één van de vitale sectoren is de agrarische en groene sector het afgelopen jaar tijdens de coronacrisis grotendeels blijven doordraaien. Stigas heeft hier – samen met sociale partners – een belangrijke bijdrage aan geleverd. Onder andere door in te spelen op nieuwe maatregelen om de risico's van coronabesmetting in te dammen, toegesneden preventiemaatregelen te ontwikkelen en het bieden van een centraal communicatie platform voor werkgevers en werknemers in de sector. Ook is met de eigen dienstverlening ingespeeld op de beperkingen als gevolg van de crisis, bijvoorbeeld in de vorm van het introduceren van digitale spreekuren, het op afstand ondersteunen van ondernemers bij de uitvoering van de risico-inventarisatie en evaluatie en het ontwikkelen en organiseren van online voorlichtingen. Daarbij stond Stigas voor de uitdaging om het hoofd te bieden aan een verviervoudiging van het aantal ziekmeldingen tijdens de eerste golf in het voorjaar.

Naast de aandacht die corona heeft gevraagd, is er uiteraard aandacht geweest voor overige thema's, die voor onze sector van belang zijn. Zo is ingezet op de doorontwikkeling van ons digitale RIE-systeem en het gebruik daarvan en hebben onderwerpen als veiligheid, duurzame inzetbaarheid en preventie van stof en lichamelijke belasting veel aandacht gehad.

Tot slot is het afgelopen jaar – zowel bestuurlijk als organisatorisch - ook uitgebreid stilgestaan bij de toekomst van Stigas. Zo is er door het bestuur een nieuwe missie en visie geformuleerd en is een nieuwe koers uitgezet om de positie van Stigas binnen de sector te versterken. Onder meer kan hierbij worden gedacht aan het vergroten van de sectorale herkenbaarheid, het duidelijker positioneren van onze dienstverlening gericht op het 'ontzorgen' van werkgevers en werknemers als het gaat om de wettelijke verplichtingen en het aangaan van nieuwe samenwerkingsrelaties.

Al met al heeft Stigas ook afgelopen jaar, dat anders was dan anders, samen met werkgevers- en werknemersorganisaties met de nodige flexibiliteit en veerkracht laten zien een belangrijke schakel te zijn als het gaat om de zorg voor gezonde medewerkers, gezonde bedrijven en daarmee een gezonde sector. In dit jaarverslag leest u hier mee over. Wij wensen u veel leesplezier!

Jeroen Brandenburg, werknemersvoorzitter
Wim van den Boomen, werkgeversvoorzitter
Math Creemers, directeur

1. INLEIDING

De verantwoordelijkheid voor veilig en gezond werk en inzetbaarheid ligt grotendeels bij ondernemers en werknemers. Voor de relatief kleinschalige bedrijven in de agrarische en groene sector is het vaak lastig om dit helemaal zelf te regelen. Daarom heeft de sector Stigas opgericht met als motto "Wij geloven dat iedereen in de agrarische en groene sector een veilige en gezonde werkplek verdient." Stigas adviseert over veilig en gezond werken, inzetbaarheid en verzuimpreventie en is arbo-gecertificeerd. Stigas is een initiatief van werkgevers- en werknemersorganisaties.

De sectorspecialisatie en integrale aanpak van preventie en verzuim zijn de kenmerken van de sectoraanpak. Preventie vormt de eerste en belangrijkste schakel daarin. Het belang van preventie wordt nog vaak onderschat. Naast dat er met preventie veel verzuim en arbeidsongeschiktheid voorkomen kan worden – dit loopt in de vele miljoenen in onze sector – draagt dit ook bij aan gezonde bedrijven en daarmee een gezonde sector.

Uiteraard is er het afgelopen jaar weer volop aandacht geweest voor onze reguliere dienstverlening aan bedrijven en hun medewerkers op het gebied van preventie en verzuim. Daarnaast is er extra inzet geweest voor een aantal speerpunten, die deel uitmaakten van het jaarplan 2020. Dit betreft onder andere:

- *Risico-inventarisatie en -evaluatie en arbocatalogus.* Het afgelopen jaar is weer volop ingezet op de doorontwikkeling en uitrol van onze digitale risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE). De uitdaging is en blijft om 'alle bedrijven van een RIE' te voorzien. Een belangrijke stap was de integratie van de verschillende sectorapplicaties voor de RIE tot één integrale applicatie, de 1RIE. 1RIE zorgt er voor dat aan de vele bedrijven in de sector, die gemengde activiteiten uitvoeren, maatwerk kan worden geboden. Verder is eind van het jaar een nieuwe promotieactie voor de RIE voorbereid in samenwerking met Colland. Naast de RIE heeft de nieuwe beleidsregel arbocatalogus veel aandacht gevraagd.
- *Veilig op 1.* Er gebeuren nog te veel ongevallen in de sector, Om deze reden is in 2017 het platform Zero Accidents in 2020 tot stand gekomen, een initiatief van Stigas, werkgevers- en werknemersorganisaties en daarnaast een aantal partijen, die zich nauw verbonden voelen bij dit onderwerp, zoals Fedecom, Nevedi, ForFarmers, Nijhof-Wassink, Agrifirm, Zuivel NL, RIVM en Inspectie SZW. In 2020 is het ESF-subsidieproject ter ondersteuning van activiteiten afgerond en maakten we nieuwe plannen om ook na 2020 met het platform door te gaan. Een positieve ontwikkeling is dat het aantal doden bij een ongeval het tweede jaar op rij onder de tien ligt, met acht slachtoffers in 2020.
- *Werken aan morgen.* Werken aan morgen staat voor het duurzame inzetbaarheidsprogramma van Stigas. Het richt zich op de vraag hoe we langer gezond en productief kunnen doorwerken. Het afgelopen jaar is invulling gegeven aan de uitvoering van de vierde editie van Werken aan Morgen.
- *Preventie beroepsziekten.* Blootstelling aan stof en lichamelijk overbelasting zijn in veel agrarische en groene sectoren aan de orde. Dit heeft zich vertaald in het programma 'Pak stof aan!', dat in 2019 is gestart en het opstarten van een programma, gericht op de preventie van lichamelijke belasting.
- *Doorontwikkeling online marketing- en communicatietechnieken.* Met de nieuwe online marketing- en communicatietechnieken is er een nieuwe wereld opengedaan voor het bereiken van bedrijven en werknemers. Met succes is daarom de afgelopen jaren geïnvesteerd in de doorontwikkeling van onze website, digitale nieuwsbrief en social media.
- *Binding met sectoren en sectororganisaties.* Naast de sectorspecifieke diensten, zoals de branche-RIE's en arbocatalogi, is de samenwerking met de communicatieafdelingen van de sectororganisaties versterkt. Hiermee snijdt het mes aan twee kanten; het versterkt enerzijds het draagvlak in en de distributiekraft naar de verschillende sectoren, anderzijds stralen hiermee de activiteiten van Stigas positief af op de sectororganisaties.

Niet voorzien werden we in het voorjaar geconfronteerd met de coronacrisis. Dit heeft een grote impact gehad op de gehele economie en daarmee ook op de activiteiten van Stigas. Aan ene kant op de uitvoering van de dienstverlening. Onder andere moesten tijdens de eerste lockdown veel geplande bedrijfsbezoeken worden geannuleerd, aan de andere kant op de inhoud daarvan. Zo is veel aandacht uitgegaan naar communicatie over de gevolgen en de risico's van corona voor de bedrijven en over preventie maatregelen.

2. ONTWIKKELINGEN VEILIG, GEZOND EN VITAAL WERKEN

2.1 Verzuim en arbeidsongeschiktheid

Stigas volgt nauwlettend de ontwikkeling van het verzuim in de sector. Vanaf 2017 is een stijging van het verzuim te zien: in 2020 kwam het totale verzuim over de eerste twee jaar uit op 4,75% ten opzichte 4,28% het jaar daarvoor. Afgezien van de vergrijzing zal hier naar verwachting ook van een effect van corona sprake zijn.

Tabel 1: Ziekteverzuim agrarische en groene sectoren eerste plus tweede ziektejaar *)

	2017	2018	2019	2020
Agrarische sector 1 ^e ziektejaar	3,30%	3,33%	3,62%	3,95%
Agrarische sector 2 ^e ziektejaar	0,60%	0,62%	0,65%	0,80%
Agrarisch totaal	3,90%	3,95%	4,28%	4,75%
Nederland 1 ^e ziektejaar**)	4,0%	4,3%	4,4%	

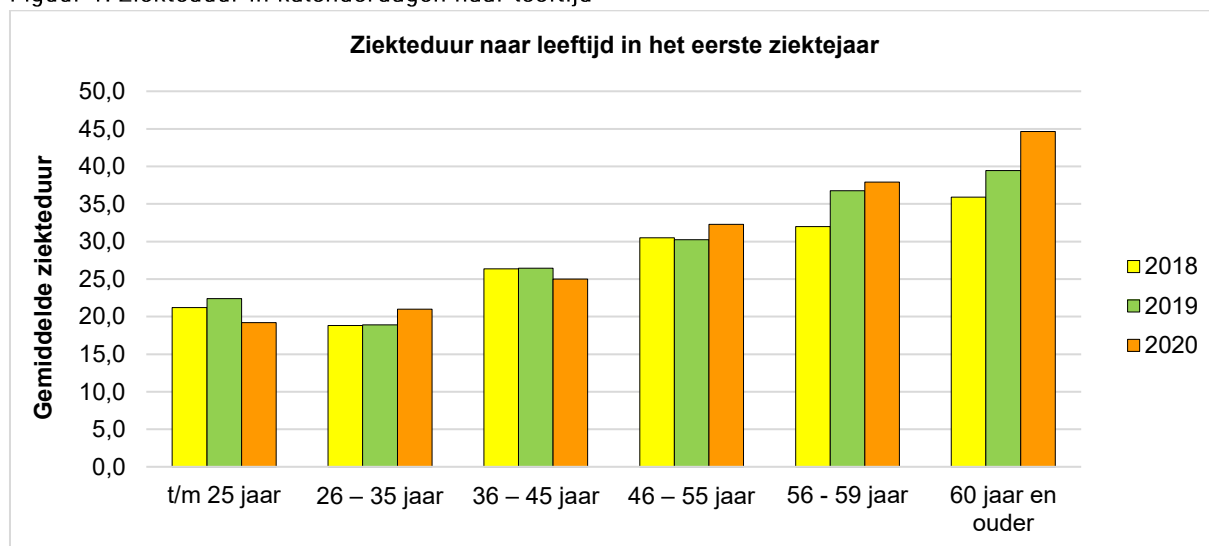
*) Cijfers zijn deels gebaseerd op de bij Sazas verzekerde bedrijven

***) Bron: CBS / Jaarenquête Ziekteverzuim en Kwartaalenquête Ziekteverzuim. CBS neemt ziekteverzuim waar op basis van een steekproef.

2.2 Ziekteverzuim en leeftijd

De gemiddelde ziekteduur in het eerste ziektejaar is in 2020 gestegen ten opzichte van 2019 (van 27,2 naar 27,9 kalenderdagen). Het effect van de vergrijzing is duidelijk terug te zien in onderstaande figuur. Hoe ouder de werknemer, hoe langer de verzuimduur.

Figuur 1: Ziekteduur in kalenderdagen naar leeftijd

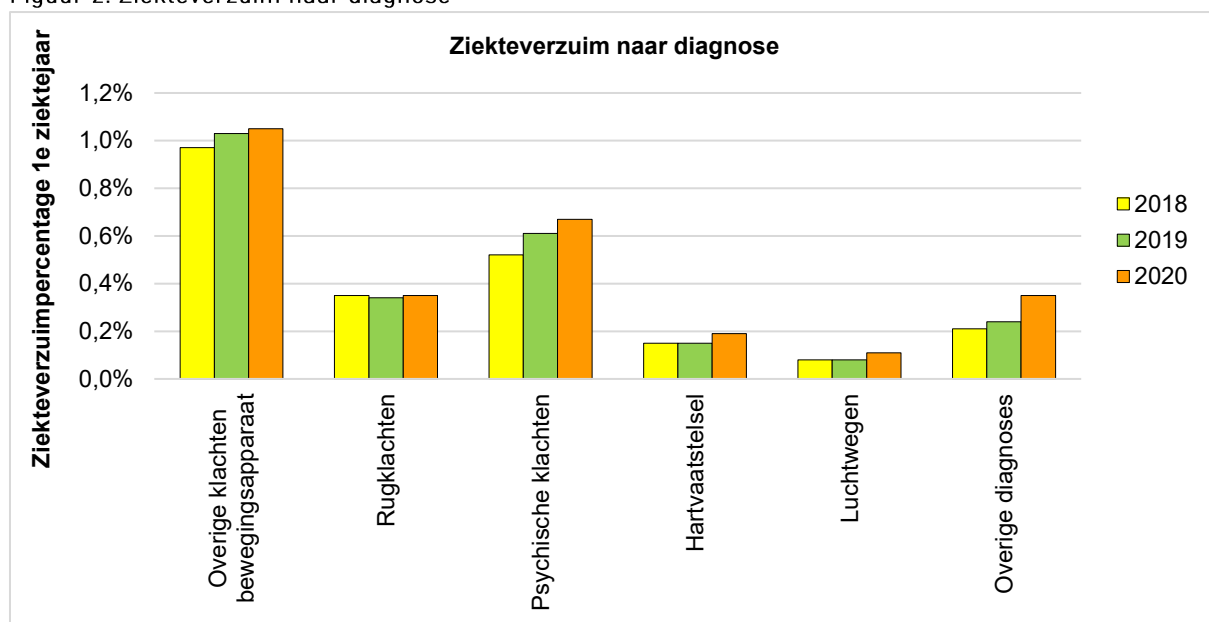

Bron: Stigas en Sazas

2.3 Ziekteverzuim en diagnose

Klachten aan rug en ledematen bepalen nog steeds voor het belangrijkste deel het verzuim. Figuur 2 laat zien hoe het verzuimpercentage van 3,95% over het eerste ziektejaar is opgebouwd. Het gaat niet om een onderlinge verhouding van de ziektebeelden maar om het aantal ziektedagen dat elke diagnose kost. Dit bevestigt het belang om met preventie in te zetten op het voorkomen van lichamelijke (over)belasting.

Figuur 2: Ziekteverzuim naar diagnose

2.4 Bedrijfsongevallen en beroepsziekten

In 2020 zijn er in totaal 142 nieuwe bedrijfsongevallen met ziekteverzuim bij Stigas gemeld. Tevens werden er 248 vermoedelijke beroepsziekten vastgelegd door de bedrijfsartsen.

2.5 Het tweede ziektejaar

In het eerste ziektejaar wordt er alles aan gedaan om werknemers op een verantwoorde manier terug te laten keren naar eigen werk. Dit betekent dat degene die langer ziek blijft ook kampt met ernstige en complexe problemen. Toch gaat meer dan de helft (53,5%) weer aan de slag in het tweede ziektejaar en bereikt 46,5% van de werknemers na 2 jaar ziekte einde wachttijd. 40,4% van de werknemers die einde wachttijd bereiken is 56 jaar en ouder.

In alle deelsectoren komen langdurig zieken voor. Vooral in de sectoren waarbij veel werknemers in dienst zijn. In de glastuinbouw komt circa 51% van de langdurig zieke werknemers niet meer aan de slag binnen 2 jaar, in groen, grond en infra (loonwerk) en de hoveniers/groenvoorziening is dit respectievelijk 43% en 41%. Circa 28% van de werknemers in de glastuinbouw zijn voor 80% -100% LGU of 80% - 100% IVA afgeschat. In groen, grond en infra en de hoveniers/groenvoorziening liggen deze percentages op 54% respectievelijk 50%.

2.6 Conclusies verzuim

Het verzuim is in 2020 gestegen ten opzichte van 2019 en komt uit op 4,75% (jaar 2019 4,28%). Het 4e kwartaal 2020 is nog niet gepubliceerd door het CBS maar voorspeld wordt dat de agrarische sector nog steeds gunstig afsteekt ten opzichte van andere sectoren. De vergrijzing kan als een belangrijke oorzaak voor de stijging van het verzuim worden gezien. Daarnaast heeft in 2020 ook corona een rol gespeeld, zowel direct in de vorm van extra ziekmeldingen als indirect wegens uitstel van de reguliere zorg.

2.7 Dodelijke ongevallen

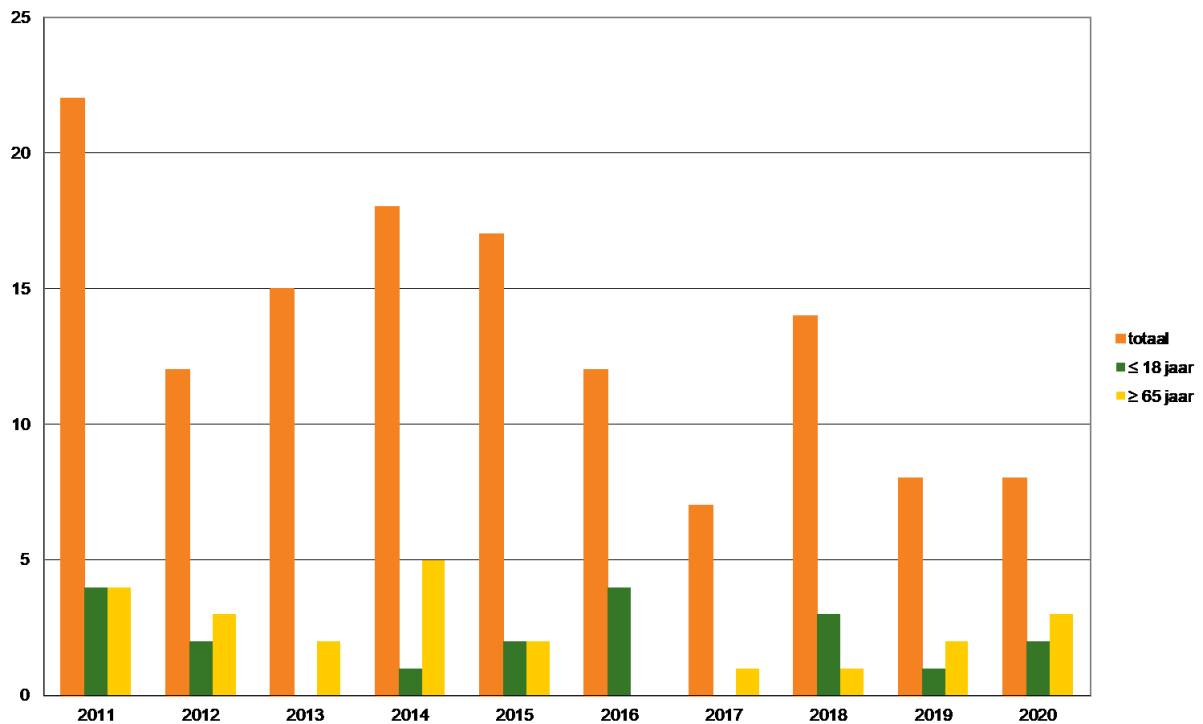
Net als in 2019 zijn er in 2020 8 dodelijke slachtoffers te betreuren bij 7 bedrijfsongevallen in de agrarische groene sectoren. Een positieve ontwikkeling is wel dat er voor de derde keer in vijf jaar tijd minder dan 10 dodelijke slachtoffers waren. Voor 2017 was er sinds 1979 nooit sprake van minder dan 10 dodelijk slachtoffers.

Opvallend in 2020 is dat alle slachtoffers betrokken waren bij een ongeval in een dierhouderij sector. Verder valt op dat in 2020 geen werknemers betrokken waren bij een dodelijk ongeval. In 2020 zijn ook weer 3 slachtoffers gevallen door ongevallen met mestgassen/mestputten.

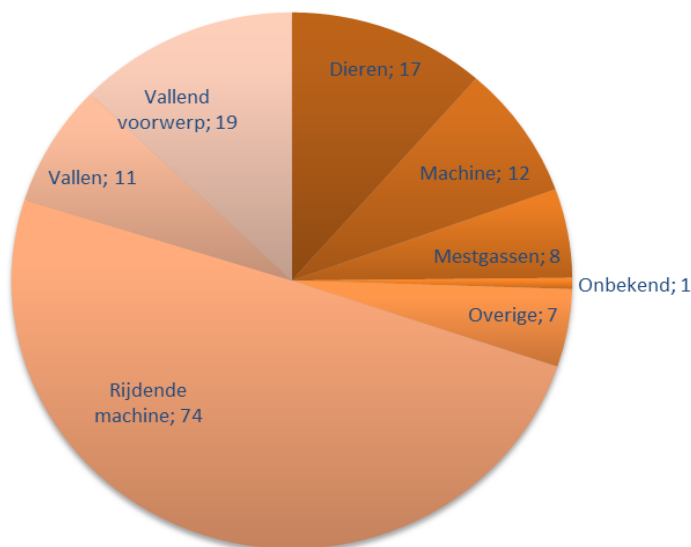
In tegenstelling tot andere jaren zijn er relatief weinig dodelijke ongevallen (n=2), waarbij rijdende machines een rol spelen. In de laatste 10 jaar was in de helft van de gevallen een rijdende machine betrokken bij een dodelijk ongeval in de sector (zie figuur 4)

In bijlage 2 is een kort overzicht van de dodelijke ongevallen in 2020 opgenomen.

Figuur 3: Gemiddeld aantal ongevallen per jaar per tijdsperiode van 10 jaar

Figuur 4: Oorzaken van de dodelijke ongevallen van 2011 – 2020

2.8 Factsheets *Veilig, gezond en vitaal werken*

Stigas heeft in 2020 de factsheets *Veilig, gezond en vitaal werken* in de agrarische en groene sector van een update voorzien. Deze factsheets geven een actueel beeld van hoe het gesteld is met veilig, gezond en vitaal werken in de sector op basis van verschillende bronnen. Dit beeld biedt werkgevers en werknemers, hun organisaties en overheden aanknopingspunten om de duurzame inzetbaarheid in de sector te verbeteren. Naast een algemene factsheet zijn er sectorspecifieke factsheets voor de sectoren bos en natuur, dierhouderij, open teelten, groen, grond en infra, glastuinbouw en hoveniers en groenvoorziening ontwikkeld. Enkele conclusies uit de factsheets op basis van nieuwe cijfers zijn:

- Ruim 8.000 bedrijven zijn gestart met de digitale RIE van Stigas, dat zijn ruim 1.000 bedrijven meer vergeleken met het jaar daarvoor. Daarvan heeft ruim 80% ook alle risico's geïnventariseerd. Binnen de sectoren open teelten, bos en natuur en glastuinbouw hebben bedrijven relatief vaker alle risico's in kaart gebracht. Nog lang niet alle bedrijven hebben hun plan van aanpak op orde.
- Het aandeel werknemers van 56 jaar en ouder blijft toenemen. Mede als gevolg daarvan blijft ook het verzuim in de sector toenemen.
- 'Klachten aan rug en ledematen' blijft verzuimoorzaak nummer 1: ongeveer de helft van het verzuim wordt veroorzaakt door lichamelijke klachten.
- Ook in de beroepsziektemeldingen zien we het hoge aandeel klachten aan het bewegingsapparaat terug. De sector staat landelijk nog steeds op de tweede plaats als het gaat om de incidentie van beroepsziekten aan het houding- en bewegingsapparaat. Positief is wel dat de sector minder beroepsziekten kent dan gemiddeld in Nederland.
- Verzuimoorzaak nummer 2 zijn psychische klachten, namelijk circa 20%. Psychosociale belasting kan daar (deels) aan ten grondslag liggen. De sectoren glastuinbouw en groen, grond en infra scoren relatief hoog op een gebrek aan regelmogelijkheden (o.a invloed op plannen en onderbreken van het werk). De sector bos en natuur scoort relatief hoog op hoge taakeisen (te veel werk, tijdsdruk), emotionele belasting en burn-out klachten.

De factsheets zijn hier te vinden: <https://www.stigas.nl/publicaties/factsheets-agrarische-en-groene-sectoren-2020/>

3. UITVOERING SECTORPROGRAMMA'S

3.1 Sectoractiviteiten

Voor de uitvoering van de sectoractiviteiten is tijd vrijgemaakt van de adviseurs en zijn adviseurs benoemd tot sectorspecialist voor een bepaalde sector. Enerzijds krijgen de verschillende sectoren de gelegenheid om (kleine) projecten door de adviseurs uit te laten voeren, anderzijds krijgen de sectorspecialisten daardoor meer kennis van de sector en meer binding met de vertegenwoordigers in de sector. Opzet is dat Stigas hierdoor meer 'gezicht' krijgt in de sectoren.

Als sectorspecialisten zijn benoemd:

Sector	Sectorspecialisten	
Groen, Grond en Infra (loonwerk)	Peter Bredius	Sjoek van der Maarl
Hoveniers en groenvoorziening	Sjoek van der Maarl	Peter Bredius
Glastuinbouw	Albert van der Burg	Ton Joosten / Iris Voorbergen
Open Teelten	Marieke van Esveld	Marcel van Diepen
Dierhouderij	Ger Meuwissen	Kees van Schanke / Wim Klaucke / Ton Joosten
Bos en Natuur en overige	Mirjam de Groot	Ton Joosten

Ook voor 2020 is door de sectorspecialist in afstemming met de betreffende klankbordgroep een sector-activiteitenplan opgesteld. In de sector-activiteitenplannen kwamen in ieder geval de volgende onderdelen naar voren:

- *Vraagbaakfunctie.* De sectorspecialist beantwoordt vragen van vertegenwoordigers van de verschillende organisaties, maar ook als tweedelijns functionaris vragen van collegae.
- *Volgen van nieuwe ontwikkelingen.* Gevolgd wordt welke effecten nieuwe ontwikkelingen hebben op de arbeidsomstandigheden. Positieve ontwikkelingen worden gepromoot via bijvoorbeeld de arbeidsvriendelijke producten en bij ontwikkelingen met een negatief effect op de arbeidsomstandigheden wordt geprobeerd om in overleg met de leverancier/fabrikant dit te verbeteren.
- *Ontwikkelen van nieuwe onderwerpen voor arbocatalogi en branche-RIE's*
- *Column in een vakblaa.* In de meeste sectoren wordt regelmatig in een vakblad gepubliceerd over veilig en gezond werken.

Enkele opvallende sector-activiteiten zijn:

- In 2020 is in de diverse sectoren ook via het sector-activiteitenplan aandacht besteed aan corona en veilig werken op de werkplek.
- Jaarlijks terugkerend, maar wel opvallend de Week van de teek.
- In de dierhouderij is een onderzoek gestart naar PSA-problemen.
- In de glastuinbouw wordt onder andere in overleg met de Inspectie SZW gewerkt aan een checklist machineveiligheid.
- In de open teelten is het onderzoek naar zelfbouw machines en aangepaste machines voortgezet en met de klankbordgroep is aanvullend afgesproken om bedrijven die hebben meegedaan aan de enquête na te bellen voor meer informatie.

In diverse sectoren (bloembollen, groen, grond en infra, glastuinbouw, bos en natuur, hoveniers en groenvoorziening) worden door de sectorspecialisten in samenwerking met de afdeling communicatie structureel columns en artikelen aangeleverd voor de diverse vakbladen.

De sectorspecialisten zijn ook inhoudelijk verantwoordelijk voor het beheer van de arbocatalogi en de branche-RIE's in de verschillende sectoren. In 2020 is veel tijd besteed aan het actualiseren van stukken voor de arbocatalogi in verband met de nieuwe beleidsregel arbocatalogi.

3.2 Corona

Sinds maart 2020 heeft de Coronacrisis een zodanige uitwerking op de agrarische en groene bedrijven dat er sprake is van een 1,5 meter economie binnen de sector. Besmetting met het coronavirus dat de ziekte COVID-19 kan veroorzaken is een nieuw risico binnen arbeidsomstandigheden geworden. Vanuit de overheid wordt de werkgever opgedragen om besmetting zo veel als mogelijk te voorkomen.

Stigas heeft de sociale partners ondersteund bij het realiseren van het 'protocol agrarische sectoren' dat inmiddels een versie 6 kent. In het protocol wordt aandacht besteed aan veilig werken, veilig reizen en veilig wonen. Het afgelopen jaar heeft voor Stigas in het teken gestaan van het direct volgen van overheidsinformatie om dit vervolgens samen met de Werkgeverslijn, brancheorganisaties en vakbonden te vertalen naar concrete adviezen voor de sector.

In het afgelopen jaar zijn de volgende activiteiten ontwikkeld:

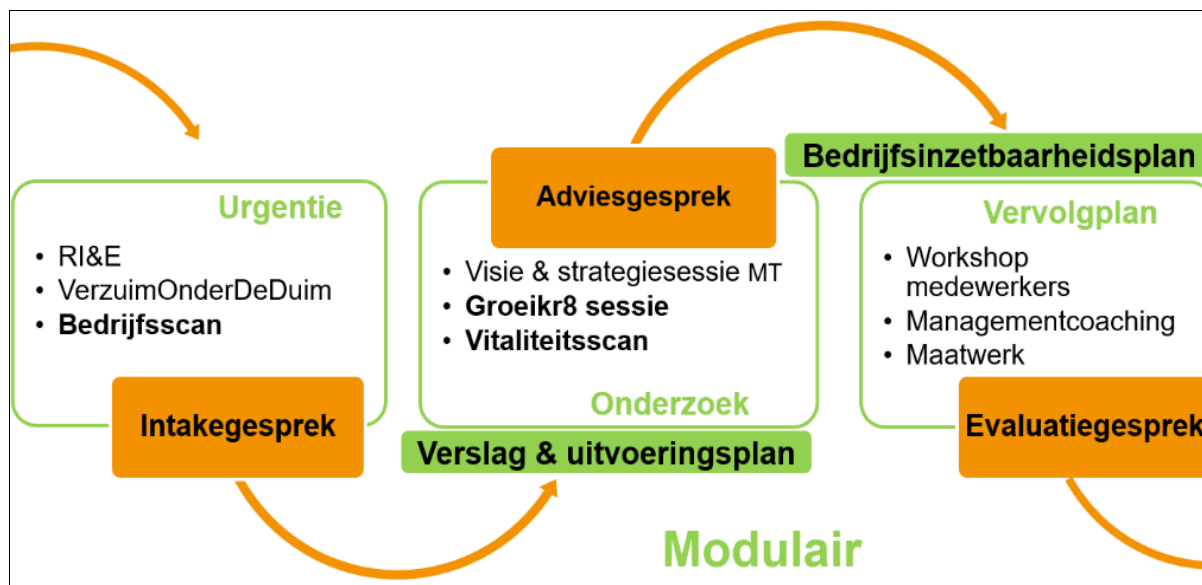
- Op de Stigaswebsite staat een coronapagina waar verschillende downloads zijn te vinden, waaronder het coronaprotocol en posters in meerdere talen. Daarnaast is een overzicht met 'Meest gestelde vragen' beschikbaar en worden goede voorbeelden gegeven van bedrijven om de 1,5 m economie zo goed als mogelijk in te richten.
- Een coronachecklist als onderdeel van de branche-erkende RIE om invulling te geven aan het zoveel als mogelijk voorkomen van besmettingen.
- Een beslisboom die aangeeft wanneer en hoe lang iemand thuis moet blijven bij een besmetting of besmette huisgenoot.
- Een continuïteitsplan om werkgevers te ondersteunen wanneer zich een situatie van een COVID-19 besmetting voordoet op het bedrijf.
- Input voor drie webinars van de Werkgeverslijn waarin toelichting is gegeven op het protocol en de dagelijkse praktijk.
- Input wetvoorstel 'Tijdelijke wet maatregelen COVID-19'.
- Overleg met de Inspectie SZW om te komen tot praktische maatregelen en eenduidige handhaving.
- Digitale voorlichtingen voor werkgevers rondom de praktische invulling van coronamaatregelen.
- Inrichten van een telefonische helpdesk voor werkgevers en werknemers met vragen over corona.

3.3 Duurzame inzetbaarheid (Werken aan morgen)

In 2020 is een vervolg gegeven aan het programma Werken aan morgen. Met deze aanpak biedt Stigas ondersteuning aan werkgevers en werknemers bij de invulling van duurzame inzetbaarheid. Doel van het programma is om langer doorwerken op een vitale en productieve manier mogelijk te maken.

Kernpunten van het programma zijn:

- het implementeren van de bedrijfs- en werknemersaanpak, zoals deze eerder is ontwikkeld
- het stimuleren en communiceren van 'goede praktijken', onder meer door middel van het jaarlijks uitreiken van de Stigas Gezond en Vitaal Werken prijs. In 2020 is deze uitgereikt tijdens het jaarlijkse symposium op 6 februari
- extra aandacht voor het bereik van kleinere bedrijven
- invulling geven aan individuele vitaliteits- en loopbaancoaching
- het ontwikkelen van een integrale mijnomgeving (mijnstigas.nl), waarin bedrijfsspecifieke informatie en tools op het gebied van duurzame inzetbaarheid worden samengebundeld in een werkgeversportal.

Bedrijfsaanpak

Het programma is de afgelopen jaren mogelijk gemaakt door ondersteuning vanuit ESF middelen (versie 1.0), het Sectorplan agrarisch en groen (versie 2.0), ESF (versie 3.0) en vanaf april 2019 met versie 4.0 onder de werknaam 'De motor draaiende houden' wederom vanuit ESF-middelen. De looptijd is in verband met corona verlengd tot 17 december 2021.

In 2020 zijn onze adviseurs met 252 bedrijven in gesprek gegaan over duurzame inzetbaarheid en hebben op basis hiervan een advies voor het vervolgplan (Bedrijfsinzetbaarheidsplan) opgesteld. Met het bedrijf zijn voor het vervolgtraject keuzes gemaakt over in te zetten interventies.

Na een aanvankelijk enthousiaste start is als gevolg van de coronacrisis het aantal bedrijfsbezoeken flink afgenomen. In reactie op de corona maatregelen, is getracht de dienstverlening in het kader van Werken aan morgen zoveel mogelijk online vorm te geven. Naarmate de maatregelen langer voortduurden werd door werkgevers de bestaande situatie steeds meer geaccepteerd. Na de zomerperiode bleek met het uitblijven van perspectief, de bereidheid bij werkgevers om zich duurzame inzetbaarheid bezig te houden af te nemen. Het aanbod van online voorlichtingen, gratis te volgen begin 2021, bleek een succesvol antwoord.

In het kader van dit programma zijn diverse instrumenten en diensten ontwikkeld om werkgevers en werknemers te ondersteunen, zoals:

- groepsgewijze inzet van de vitaliteitsscan (werknemersaanpak)
- startbijeenkomst dan wel toolbox Werken aan morgen
- drijfverensessie Groeikracht
- Bedrijfsscan Duurzame inzetbaarheid
- Kosten-Baten-Indicator
- inspiratieplatform Vitale bedrijven hebben de toekomst! met e-learning

Werknemersaanpak

In 2020 hebben 258 personen de vitaliteitsscan doorlopen. Deelnemers met een rode of oranje score zijn vervolgens uitgenodigd voor een coachingsgesprek. Aan deze gesprekken hebben 33 personen deelgenomen. [animatiefilm](#)

Drijfverensessie Groeikracht

In een interactieve sessie wordt het gesprek aangegaan met groepen medewerkers of leidinggevenden over hun drijfveren: 'Wat drijft jou om elke dag naar je werk en je bedrijf te gaan?' Of anders gezegd: 'Waarom sta je iedere ochtend weer op om aan de slag te gaan?'

Elke deelnemer krijgt inzicht in zijn persoonlijke drijfveren en wat die betekenen voor zijn vitaliteit, werk, opleiding en toekomst. In de workshop komt nadrukkelijk ook de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer naar voren als het gaat om zijn eigen inzetbaarheid. In de dialoog over drijfveren komen ook aspecten, die hen

belemmeren toe te geven aan hun drijfveren, naar boven. Vaak zijn die belemmeringen deels werk gerelateerd (cultuur, gehanteerde communicatiestijl, stijl van leidinggeven) en deels persoonlijke overtuigingen. De leidinggevendenden krijgen niet alleen inzicht in hun eigen groeikracht, maar ook hoe zij zicht krijgen op de groeikracht van hun medewerkers en wat zij, als leidinggevende, daarin voor hun medewerkers kunnen betekenen.

Op geaggregeerd niveau leidt de verkregen informatie tot een (geanonimiseerde) bedrijfsrapportage met adviezen voor de werkgever, bijvoorbeeld over aanpassingen in de arbeidsomstandigheden en aansturing. In een persoonlijk adviesgesprek wordt de rapportage aan de werkgever toegelicht en worden passende vervolgacties besproken.

Voor fysieke bijeenkomsten zoals de drijfverensessie blijven de coronamaatregelen beperkend. In 2020 zijn 7 Groeikrachtssessies verzorgd, bij 4 organisaties.

Startbijeenkomst Werken aan morgen

Deze bijeenkomst is gericht op het inspireren van medewerkers om na te denken over hoe zij vitaal hun pensioenleeftijd kunnen bereiken en de vitaliteitsscan in te vullen. Doel van de workshop is hen bewust te maken van de invloed van gezondheid en vitaliteit op hun persoonlijk functioneren en inzicht te geven in mogelijkheden die zij hebben hiermee aan de slag te gaan. Tijdens de bijeenkomst gaat de Stigasadviseur met medewerkers in gesprek over vitaliteit: wat is het, waarom is het belangrijk, wat beperkt je vitaliteit en hoe kun je eraan werken? Aan de hand van opdrachten ontstaan er groepsgesprekken.

Onderdeel van de aanpak is het verzorgen van kennisbijeenkomsten in samenwerking met studieclubs en werkgevers- en werknemersorganisaties in de sector en startbijeenkomsten met medewerkers in het kader van de bedrijfsaanpak Werken aan morgen. Voor werkgevers is er een toolbox ontwikkeld, waarmee zij zelf met hun medewerkers in gesprek kunnen. Bijvoorbeeld ter voorbereiding van de inzet van de vitaliteitsscan.

Bedrijfsscan Duurzame inzetbaarheid

De bedrijfsscan duurzame inzetbaarheid is beschikbaar voor bedrijven om in kaart te brengen wat zij al doen voor de vitaliteit van hun medewerkers en om te ontdekken waar kansen liggen het primaire preventieproces op orde te krijgen. De scan is digitaal in te vullen via de 'mijn-bedrijf' omgeving. Het vormt aanleiding en input om met de Stigasadviseur verder in gesprek te gaan over Duurzame inzetbaarheid.

Kosten-Batenindicator

Om kleinere werkgevers meer inzicht te bieden in de baten van investeren in duurzame inzetbaarheid, is de Kosten-Baten-Indicator ontwikkeld. Een indicatief instrument bedoeld om een indruk te krijgen waar je als ondernemer rendement kunt halen door gericht te investeren in duurzame inzetbaarheid. De uitkomst levert een beeld van de huidige situatie, vergeleken met het gemiddelde in de sector. Aansluitend worden concrete adviezen en tips gegeven. De Kosten-batenindicator wordt door adviseurs ingezet in gesprekken die zij in het kader van Werken aan morgen voeren.

Inspiratieplatform en e-learning Vitale bedrijven hebben de toekomst!

Dit online platform geeft inspirerende voorbeelden over de aanpak van duurzame inzetbaarheid uit de praktijk. Lopende langs de thema's Veilig en Gezond, In Ontwikkeling, Vitaal en Betrokken en Strategie ontdekken deelnemers wat succesvol is en zien zij goede praktijken voorbij komen. Op het platform staat ook [een e-learning](#). In 2020 hebben in het totaal 1200 unieke bezoekers de e-learning bezocht.

Workshop vlammen zonder afbranden

Stress op de werkvloer is een toenemend risico, ook in de agrarische en groene sector. Het is belangrijk dat werkgevers en werknemers hierover met elkaar in gesprek gaan. Wie stress op het werk succesvol aanpakt, zorgt voor meer werkplezier en minder ziekteverzuim. In 2020 kon als gevolg van de coronapandemie slechts 1 workshop worden gegeven.

3.4 Veilig op 1

Stigas coördineert het Platform 'Zero accidents', dat sinds enkele jaren bestaat. Naast Stigas zijn bij het platform aangesloten LTO Nederland, Cumela, Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners, FNV, CNV vakmensen, VBNE, AVIH, Fedecom, Nevedi, ForFarmers, Agrifirm, Nijhof-Wassink, ZuivelNL, het RIVM en Inspectie SZW. Doel van het initiatief is om het aantal ernstige en dodelijke ongevallen in de sector terug te dringen. Dit gebeurt onder andere door het uitwisselen van kennis en het gezamenlijk optrekken bij activiteiten en communicatie in de sector. In juni 2018 werd door de deelnemers aan het platform een intentieverklaring ondertekend.

Ook ging in 2018 het project 'Veilig op 1' van start, met ondersteuning vanuit ESF-middelen. Het bood extra middelen om de ambitie van nul ongevallen bij bedrijven te realiseren door kennisontwikkeling, communicatie, tools en advies. Activiteiten vanuit dit project liepen in verband met een verlenging en de Corona crisis door tot en met september 2020 (aanvankelijke plan tot en met september 2019).

Samengevat voerde Stigas binnen het project en in samenwerking met het platform de volgende activiteiten uit in 2020:

- De organisatie van de tweede Veilig op 1- week van 14-18 september: aangesloten organisaties organiseerden activiteiten of deelden informatie over het thema 'Veilig werken met machines'. De meeste ongelukken in de agrarische en groene sector gebeuren met machines. Het uitgangspunt was: door krachten te bundelen rond het thema veilig werken met machines een extra groot bereik richting bedrijven creëren. Er is een actiepagina met vermelding van alle platformleden en links naar acties of bericht op eigen website: <https://www.zeroaccidents2020.nl/veilig-op-1-week-2020/>. Hierbij wordt ook verwezen naar een nieuwe film en een poster en checklist gericht op het veilig werken met machines.
- Uittrol van de veiligheidsscan waarmee bedrijven kunnen zien waar ze staan en welke stappen ze kunnen zetten naar een veilige werkcultuur. 700 bedrijven vulden deze in totaal in.
- Versturen van een speciale Veilig op 1 nieuwsbrief, drie keer in 2020.
- In 2019 is gestart met een actie gericht op preventiemedewerkers die de toets van de e-learning hebben behaald. In 2020 is deze voortgezet en ontvingen 50 preventiemedewerkers een starterspakket. Circa 2.000 unieke bezoekers hebben tot op heden de e-learning bezocht. Inmiddels hebben ruim 730 preventiemedewerkers de e-learning gedaan en de toets doorlopen t/m 2020. Ruim 580 deelnemers hebben de toets ook gehaald. In 2020 hebben 256 preventiemedewerkers gebruik gemaakt van onze e-learning en 196 de toets behaald.
- Inventarisatie van ongevallen vanuit de database van RIVM, werkplekonderzoeken en bedrijfsbezoeken van adviseurs van Stigas, met aandacht voor technische knelpunten bij ongevallen.
- Ontwikkeling van een ongevallenregistratietool gekoppeld aan de RIE/Mijnomgeving, opgeleverd in september 2020.
- Communicatie over veiligheid in diverse vakbladen en online.

De beschrijving en evaluatie van de met ESF-middelen gesubsidieerde activiteiten zijn terug te lezen in de eindrapportage van het project.

In 2020 kwam het platform drie keer bijeen. Op de vergadering in november 2020 is met het platform teruggeblikt. De conclusie was: blijvende aandacht voor veilig werken is noodzakelijk. Positief is dat het aantal dodelijke ongevallen over de langere termijn een daling lijkt te vertonen. Echter cijfers van ernstige ongevallen en verzuim laten nog geen substantiële daling zien. Partijen sluiten zich aan bij de intentie het platform voort te zetten en 3 keer per jaar bijeen te komen in 2021. Voor 2021 en verder wordt een plan opgesteld met meetbare doelen en gaat het platform verder onder de titel 'Veilig op 1'.

3.5 Pak stof aan!

Stigas heeft in 2018 subsidie ontvangen vanuit het ministerie van SZW voor een project gericht op de reductie van blootstelling aan stof. De focus lag op het bewust maken van werkenden van de gevolgen van blootstelling aan agrarisch stof voor long- en luchtwegen. Het project kende oorspronkelijk een looptijd van 15 december 2018 t/m 16 december 2019. In verband met de Corona-crisis liep het project uiteindelijk tot en met half december 2020 door.

Het merendeel van de activiteiten heeft in 2019 plaatsgevonden. In 2020 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Stigas heeft periodiek gecommuniceerd over het project. Via de nieuwsbrieven en social media #pakstofaan.
- Publicatie van twee films met voorbeelden uit de praktijk vanuit bedrijven beschikbaar op Youtube en www.pakstofaan.nl.
- Het IRAS heeft op basis van een deskstudie een database met cijfers over blootstelling aan stof en endotoxinen naar sector en waar mogelijk naar deelsector, type bedrijf, en handelingen gemaakt. Deze data zijn online beschikbaar gemaakt. De site wordt in 2021 verder uitgewerkt.

Een overzicht van de activiteiten en evaluatie is te vinden in de eindrapportage van het project, inclusief een plan voor de borging van de activiteiten. De resultaten van het project zijn gedeeld met de werkgroep Pak stof aan!. Deze werkgroep kwam in november 2020 bijeen.

3.6 Lichamelijke belasting

Gelet op het grote aandeel van klachten aan het bewegingsapparaat (ca 50% van het verzuim) in combinatie met de vergrijzing wil de agrarische en groene sector de komende jaren extra aandacht besteden aan het voorkomen en beperken van lichamelijke belasting. Stigas heeft zich tot doel gesteld het bewustzijn van de risico's van onjuiste werkmethoden en werkhouding en preventie daarvan te bevorderen. In het jaarplan 2020 en 2021 zijn daartoe activiteiten opgenomen zoals ook beschreven in de notitie 'Extra aandacht voor lichamelijke belasting'. Stigas sluit hierbij ook aan bij de Europese en landelijke campagne (programma beroepsziekten SZW) die tot en met 2021 loopt onder de titel: Hoe top werk jij? In 2020 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- aangehaakt bij de campagne van het ministerie van SZW: <https://www.arboportaal.nl/campagnes/hoetop-werk-jij>
- bijgedragen aan toolkit campagne ministerie SZW
- in samenwerking met SZW artikel over Landschapsbeheer Drenthe gemaakt
- bijdrage aan film over advies aan bedrijven door Stigas over lichamelijke belasting
- bijdrage aan aftrap campagne op 28 oktober 2020 door Tanja de Jong namens Stigas
- communicatie over bovengenoemde tools en informatie via de Stigas nieuwsbrief, socials en pagina <https://www.stigas.nl/samen-naar-lichter-werk/>

Verder is een start gemaakt met een inventarisatie van lichamelijk zware werkzaamheden in samenwerking met sectorspecialisten en klankbordgroepen. In 2021 wordt de inventarisatie gecontinueerd. Op basis hiervan onderzoeken we waar winst te behalen is. Resultaten kunnen worden meegenomen in ontwikkeling van de arbocatalogi en zijn leidend in communicatie over maatregelen en arbeidsvriendelijke hulpmiddelen.

3.7 Week van de werkstress

In de week van 16 t/m 20 november 2020 is door OVAL, de brancheorganisatie van arbodiensten, de week van de werkstress georganiseerd. Hieraan heeft Stigas met enkele concrete acties invulling gegeven. Onder andere is er een Special van onze nieuwsbrief opgesteld en verzonden naar circa 12 duizend geabonneerden, met als thema 'Op weg naar werkplezier'. Hierin was er aandacht voor:

- inhoudelijke tips over het herkennen van signalen van stress en het stimuleren van werkplezier
- een actie waarbij coaching sessies met de Stigas Vitaliteitscoach verloot zijn
- omgaan met onzekerheid
- hoe collega's elkaar kunnen ondersteunen werkstress aan te pakken en te voorkomen
- tips van en voor werkgevers
- de workshop Vlammen zonder afbranden
- een infographic met feiten en cijfers over werkstress, duurzame inzetbaarheid en werkplezier.

3.8 Vertrouwenspersoon

Werkgevers zijn volgens de Arbowet verplicht om hun medewerkers te beschermen tegen de gevolgen van agressie en geweld, pesten, discriminatie en seksuele intimidatie. Naar aanleiding van vragen van werkgevers hoe dit voor hun bedrijf het beste kan worden ingevuld, heeft Stigas zes adviseurs opgeleid om de rol van externe vertrouwenspersoon voor bedrijven te vervullen. Medewerkers van bedrijven die gebruik maken van

deze dienstverlening, kunnen bij de Stigas vertrouwenspersoon terecht met meldingen of klachten over ongewenst gedrag. Stigas levert in het kader van een cao afspraak de vertrouwenspersoon voor de sector 'Open Teelten'. De glastuinbouw kent overigens een collectieve afspraak met een andere leverancier.

3.9 Extra middelen voor veilig en gezond werken specifieke doelgroepen

Eind 2018 zijn er dankzij een Amendement van de ChristenUnie extra middelen vrijgemaakt om veilig en gezond werken in land- en tuinbouw te bevorderen. Het amendement is vooral gericht op specifieke doelgroepen, waarvoor de huidige voorzieningen op het gebied van preventie en arbeidsgerelateerde zorg onvoldoende toegankelijk zijn. Door Stigas is er een plan opgesteld voor de uitvoering van het amendement, waarin de volgende fasen worden onderscheiden:

Vorbereidende fase:

- Onderzoek onder zelfstandige ondernemers naar hoe zij aankijken tegen veilig en gezond werken en wat eventuele belemmeringen zijn om hier invulling aan te geven, een en ander als voorbereiding op het ontwikkelen van preventieactiviteiten voor deze doelgroep.

Uitvoerende fase:

- Een algemene communicatiecampagne gericht op het vergroten van het bewustzijn voor veilig en gezond werken.
- Preventieactiviteiten op het gebied van veilig en gezond werken voor specifieke doelgroepen, te weten kleinere bedrijven met personeel, zelfstandige ondernemers en hun gezinsleden, bedrijven met veel flex- en uitzendkrachten en arbeidsmigranten en vrijwilligers.

Specifieke onderwerpen:

- Update van de verouderde website 'Bescherm bewust', gericht op het veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen, een en ander mede voortvloeiend uit de 2e Nota Gewasbescherming 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst' 2013 – 2023.
- Een pilot gericht op het tot stand brengen van 'Arbocuratieve samenwerking'.

In 2020 is een viertal activiteiten gestart en deels afgerond. Dit betreft het zelfstandigenonderzoek, arbocuratieve samenwerking, Bescherm bewust en preventie activiteiten voor kleinere bedrijven met personeel. Aan het eind van het jaar is goedkeuring van het ministerie van SZW ontvangen voor de uitvoerende fase.

1. Zelfstandigenonderzoek

Dit onderzoek ging eind 2019 van start. Het onderzoek richtte zich op zelfstandige ondernemers met een bedrijf met eventueel meewerkende gezinsleden of tijdelijke krachten en alleen werkende zelfstandigen en werd uitgevoerd door 'De Beleidsonderzoekers'. Het onderzoek geeft antwoord op vragen als: in welke mate denken zelfstandigen aan veiligheid en gezondheid, hoe willen zij zich daarbij laten ondersteunen en wat zijn eventuele belemmeringen om invulling te geven aan veilig en gezond werken? Het onderzoek werd begeleid door een begeleidingscommissie, waarin naast Stigas en het onderzoeksbureau, ook de ondernemersorganisaties vertegenwoordigd waren. De eindrapportage is in het voorjaar van 2020 opgeleverd als basis voor de verdere uitwerking van de activiteiten richting zelfstandigen.

2. Arbocuratieve samenwerking

Veruit de meeste werkenden komen met klachten als gevolg van het werk eerst bij de huisarts. Een deel zal pas bij een bedrijfsarts komen zodra er (al) sprake is van verzuim. Verder is voor een groot deel van de werkenden in de agrarische en groene sector überhaupt geen toegang tot arbeidsgerelateerde zorg (bedrijfsgezondheidszorg) geregeld. Het gevolg is vaak dat een behandeling van klachten wordt opgestart zonder dat naar de mogelijke oorzaak in het werk gekeken wordt. Stigas is daarom gestart met een pilot waarin werkenden met klachten, die mogelijk met het werk samenhangen, de weg worden gewezen naar de arbeidsgerelateerde zorg en gestimuleerd hiervan gebruik te maken.

Aanpak vindt langs twee sporen plaats, enerzijds via het creëren van bewustwording van de mogelijke relatie tussen (bepaalde) gezondheidsklachten en het werk en anderzijds via een kleinschalige pilot om de samenwerking tussen curatieve zorg en bedrijfsgezondheidszorg op gang te brengen.

Als gevolg van de coronacrisis blijkt het in deze periode uiterst lastig te zijn om voldoende huisartsen bereid en beschikbaar te vinden om aan de pilot mee te doen. De pilot en werving van huisartsen is daarom vooralsnog on-hold gezet.

3. Bescherm bewust

Het project Bescherm bewust bouwt voort op initiatieven, die er al waren. Doel was om te beginnen het vernieuwen van de website 'Bescherm Bewust'. Verder was het doel om de voorlichting op het gebied van het werken met gewasbeschermingsmiddelen te actualiseren en te intensiveren en na te gaan in hoeverre het mogelijk is om in samenwerking met relevante partijen, zoals het Ctgb, beschikbare data uit toelatingsonderzoek voor gerichte preventiedoeleinden te gebruiken. Het project wordt begeleid door een begeleidingsgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties en het ministerie van SZW. In 2020 is vooral aandacht besteed aan het ontwikkelen van een basis voor de arbocatalogi. Ook dit project heeft als gevolg van corona vertraging opgelopen. Om de slagkracht te vergroten is naast de reguliere begeleidingsgroep in 2020 gestart met een kleine begeleidingsgroep.

4. Preventie voor kleinere bedrijven met personeel

Het deelproject 'Preventie van risico's bij bedrijven met personeel' is gericht op de (voornamelijk kleinere) bedrijven die aangesloten zijn bij Colland, maar op dit moment nog geen gebruik maken van de digitale RIE van Stigas. Begin december zijn ca. 12.000 werkgevers aangeschreven met een uitnodiging voor een RIE. Tevens is er een online instructiefilm gemaakt (tutorial), waarin werkgevers stap voor stap worden meegenomen in de werking van de RIE. De mailing en bijbehorende communicatie hebben er toe geleid dat er begin februari bijna 500 aanmeldingen zijn. In 2021 ligt de focus van dit project op de opvolging en support van werkgevers bij het afronden van de inventarisatie en het opstellen van het plan van aanpak. Hiertoe worden verschillende acties ingezet, waaronder de ontwikkeling en uitrol van een online voorlichting 'Maak een vliegende start met de RIE'.

4. PREVENTIEDIENSTEN

De reguliere dienstverlening van Stigas vindt op bedrijfs- en op individueel niveau plaats. Belangrijke activiteiten in dit verband waren in 2020:

- Risico-inventarisatie en –evaluatie
- Preventief Medisch Onderzoek
- Cursussen en trainingen
- Voorlichtingen

4.1 Risico-inventarisatie en -evaluatie

In 2020 zijn in totaal 2400 bedrijven met behulp van de risico-inventarisatie en –evaluatie (RIE) van Stigas aan de slag gegaan met gezond en veilig werken. Dat is een toename van 338 ten opzichte van 2019.

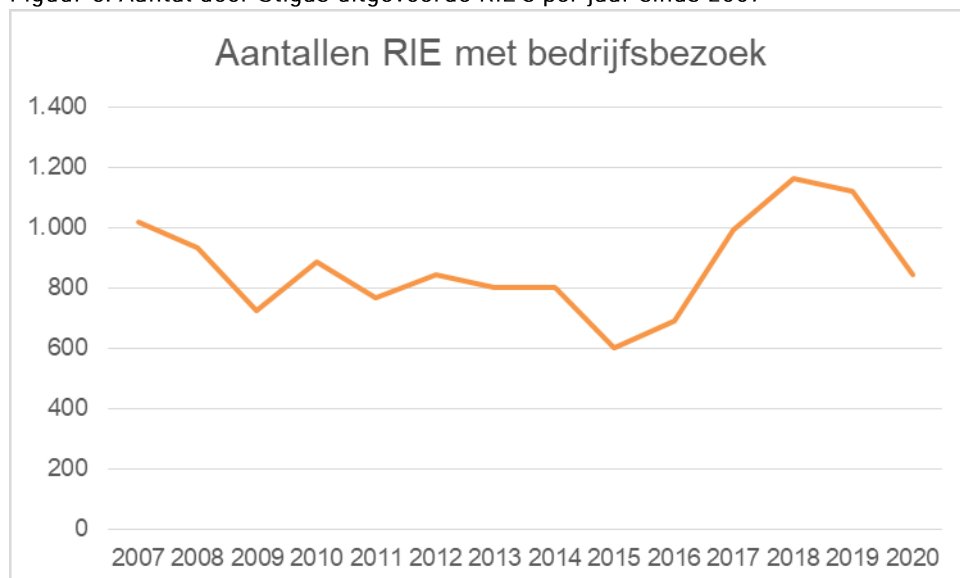
Bij 842 bedrijven is door Stigas adviseurs een bedrijfsbezoek uitgevoerd om bij de uitvoering van de RIE te ondersteunen of om deze te toetsen. Bij 800 bedrijven werd van de digitale RIE gebruik gemaakt; bij 42 bedrijven, waarvoor (nog) geen passende digitale versie beschikbaar is, is de RIE nog op de 'oude' wijze uitgevoerd.

Als gevolg van corona zijn minder bedrijfsbezoeken uitgevoerd dan in voorgaande jaren. Bedrijfsbezoeken hebben in het voorjaar stilgelegen als gevolg van de coronamaatregelen. Een tweede coronagolf eind 2020 zorgde ervoor dat veel geplande bedrijfsbezoeken doorgeschoven zijn naar 2021. Als alternatief voor een regulier bedrijfsbezoek zijn digitale bezoeken aangeboden, waarbij samen met het bedrijf de RIE op afstand wordt ingevuld. Aansluitend is, of wordt nog, een fysiek bedrijfsbezoek uitgevoerd waarbij de laatste puntjes op de 'i' werden gezet. Aan de overige 1558 bedrijven is in 2020 een inlog verstrekt voor het zelf uitvoeren van de digitale RIE. Werkgevers waardeerden de RIE in 2020 net als in 2019 met een 8,1.

In 2020 is gestart met de zogenaamde 1RIE. De 1RIE is een samenvoeging van alle losse sector-RIE's. Bedrijven die actief zijn in meerdere sectoren hoeven daardoor maar één keer in te loggen en overkoepelende thema's maar één keer in te vullen. In 2020 zijn alle bedrijven die nog actief waren in de 'oude' sector-RIE's gemigreerd naar de 1RIE en kunnen nu, indien gewenst, ook gebruik maken van RIE's of delen van RIE's uit andere sectoren.

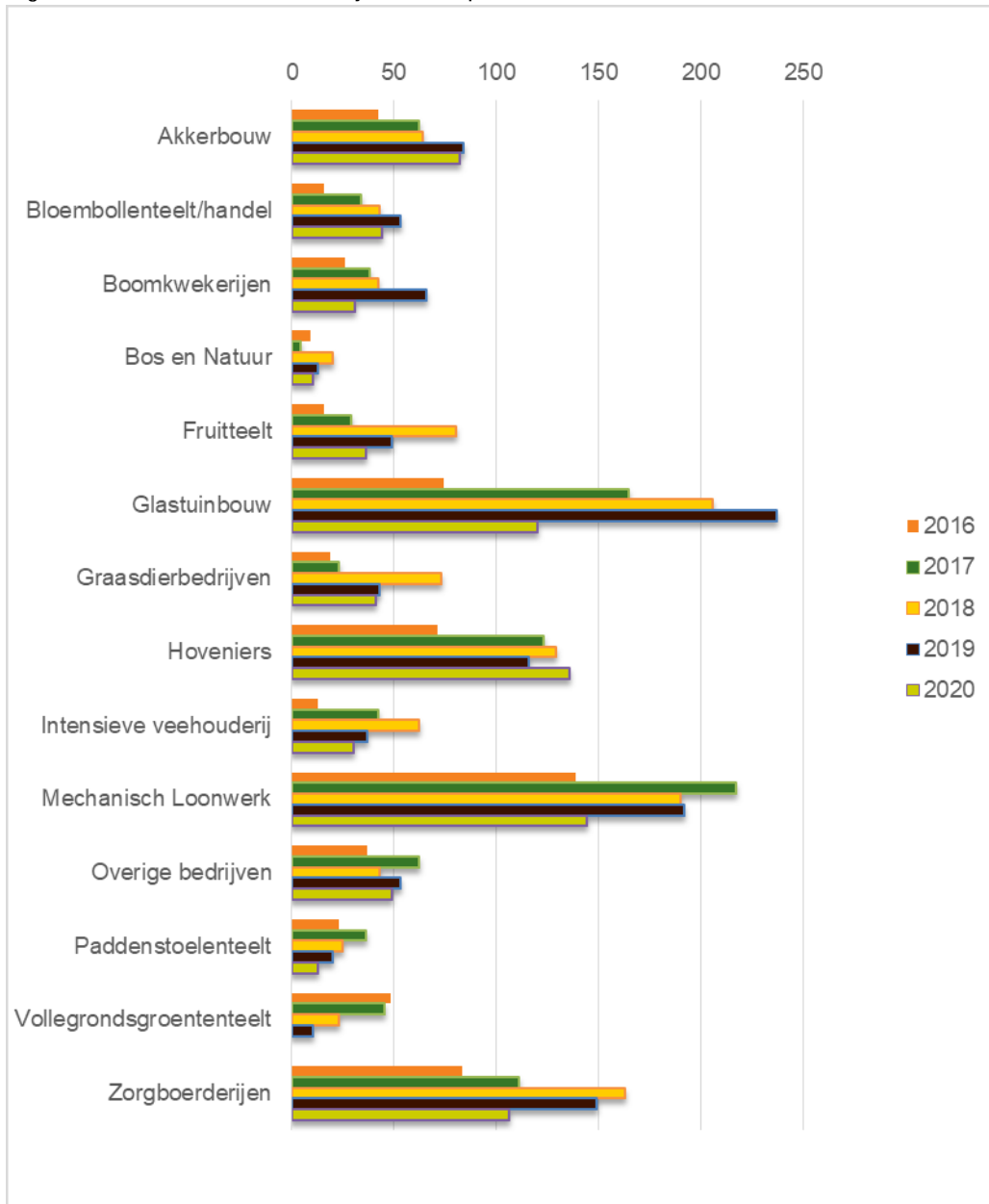
Figuur 5 geeft een overzicht van het aantal RIE's dat door Stigas is uitgevoerd in de verschillende sectoren sinds 2007.

Figuur 5: Aantal door Stigas uitgevoerde RIE's per jaar sinds 2007

In figuur 6 is het aantal RIE's met bedrijfsbezoek per sector te zien sinds 2016. Uitgezonderd de hoveniers laten alle sectoren een lager aantal uitgevoerde RIE's zien, waarbij vooral de daling in de glastuinbouw opvallend is. Voor een deel valt deze te verklaren door een golfbeweging. RIE's worden vaak om de 3 á 4 jaar geactualiseerd en in 2016 was er in de glastuinbouw ook sprake van een dip. Daarnaast hebben aspecten als corona en onzekerheid over de Brexit, die vooral de sierteelt treft, mogelijk een rol gespeeld.

Figuur 6: Aantal RIE's met bedrijfsbezoek per sector

Module Multifunctionele landbouw

Tevens is de RIE in 2020 verrijkt met een module 'Multifunctionele landbouw'. Bedrijven die – naast hun primaire agrarische werk – ook aanvullende activiteiten in huis hebben, kunnen dit nu meenemen in de 1RIE. Denk hierbij dan aan: horeca, boerderij educatie, recreatie en agrarische kinderopvang. Handig wanneer bijvoorbeeld een melkveehouder ook recreatiemogelijkheden heeft (bijv. een boerencamping) óf een fruitteler een winkel aan het bedrijf.

4.2 Arbocatalogi

In 2019 is door de overheid een nieuwe beleidsregel arbocatalogi vastgesteld. Consequentie van de nieuwe beleidsregel is dat arbocatalogi (onderwerpen) beperkt geldig zijn (6 jaar) en na vijf jaar herzien moeten worden. De arbocatalogi worden ook niet meer marginaal getoetst door de Inspectie SZW. Door de Inspectie is een format opgesteld waarin aangegeven moet worden op welke manier invulling wordt gegeven aan de doelvoorschriften uit de Arbowetgeving.

Veel arbocatalogi bevatten informatieve teksten, bijvoorbeeld een herhaling van wetteksten of oplossingsrichtingen, waar op bedrijfsniveau afhankelijk van de situatie nog nadere invulling aan gegeven moet worden.

Voor het onderwerp dieselmotoremissies in de arbocatalogus voor de sector Groen, Grond en Infra (loonwerk) is in 2020 een schrijven ontvangen van de Inspectie dat dit onderwerp geactualiseerd moet worden, omdat het anders komt te vervallen.

Hoewel we van de overige onderwerpen nog geen bericht hebben gekregen, zijn die wel opgepakt. Dit heeft in 2020 tot verschillende discussies met de Inspectie SZW geleid over hun specifieke wensen en hoe we daar invulling aan kunnen geven, zonder dat de informatieve waarde voor de achterban verloren gaat. Naar aanleiding van de discussies worden de onderwerpen en vooral het format dat gevuld moet worden voortdurend aangepast. In 2020 zijn een tweetal stukken uit de hovenierssector (gladheidsbestrijding en onkruidbestrijding door verhitting) goedgekeurd. Daarnaast zijn tientallen stukken ingediend voor toetsing.

4.3 Preventief Medisch Onderzoek (PMO)

Ook in 2020 was er weer veel belangstelling voor het PMO van Stigas. Door de coronamaatregelen in het voorjaar zijn veel PMO's in overleg met de klanten uitgesteld naar een later moment. In 2020 hebben in totaal 43 werkgevers een PMO voor hun medewerkers laten uitvoeren (ten opzichte van 59 in 2019, 52 in 2018, 54 in 2017 en 36 in 2016) en hebben in totaal 396 werknemers deelgenomen (ten opzichte van 809 in 2019, 549 in 2018, 552 in 2017 en 358 in 2016). Voor 10 bedrijven met 217 deelnemers werd gebruik gemaakt van de Stigas Gezondheidsbus op bedrijfslocatie (ten opzichte van 23 bedrijven en 686 deelnemers in 2019 en 12 bedrijven en 359 deelnemers in 2018). Voor de Gezondheidsbus werkt Stigas samen met Adaptics. De individuele PMO's zijn uitbesteed aan Zorg van de Zaak.

Iedere deelnemer kreeg een digitaal verslag met persoonlijke gezondheidsadviezen. Op verzoek en bij voldoende deelname om de anonimiteit te kunnen waarborgen, werd voor 4 bedrijven (14 in 2019, 7 in 2018 en 3 in 2017) een bedrijfsrapportage opgesteld met toelichting aan het bedrijf.

Ook in 2020 hebben we ingezet op verdere verbetering van het PMO-proces en de uitvoering. Grotere PMO's worden alleen nog via de Gezondheidsbus uitgevoerd om te kwaliteit beter te kunnen waarborgen.

Werkgevers waarderen het PMO gemiddeld met een 7,4 en werknemers met een 7,9. De persoonlijke benadering en het gesprek met de arts waarin concrete adviezen worden gegeven werden door werknemers erg gewaardeerd.

4.3 Cursussen en trainingen

BHV

In 2019 is de BHV training up-to-date gemaakt. Voor elke sector is een specifieke presentatie gemaakt, zowel op inhoud als met specifiek fotomateriaal. Het team van docenten is uitgebreid met een gecertificeerd preventieadviseur BHV trainingen. Hierdoor is er een betere landelijke spreiding gerealiseerd.

Ook is het trainingsmateriaal vernieuwd met BHV poppen en AED trainers. Naast de huidige brandbeveiligingsman is er een tweede leverancier gevonden, die met zijn nieuwste technieken het gedeelte 'brandblussen en ontruiming' voor Stigas uitvoert. De BHV trainingen worden tijdens de evaluaties hoog gewaardeerd. Helaas konden er in 2020 als gevolg van corona minder BHV trainingen worden verzorgd. In totaal zijn in 2020 111 BHV'ers opgeleid.

Preventiemedewerker

Naast de opleiding preventiemedewerker, die incompany gegeven wordt, is er sinds 2018 ook de [e-learning preventiemedewerker](#). Deze wordt zeer positief ontvangen. Een mooi alternatief om ook kleinere bedrijven te ondersteunen met het behalen van een certificaat voor preventiemedewerker. Inmiddels hebben ruim 730 preventiemedewerkers de e-learning gedaan. In 2020 hebben 256 preventiemedewerkers gebruik gemaakt van onze e-learning.

4.4 Voorlichtingen

De Stigas adviseurs konden in 2020 als gevolg van de uitbraak van corona maar een beperkt aantal fysieke voorlichtingen worden verzorgd. Als alternatief zijn door Stigas online voorlichtingen ontwikkeld. Vanaf het 3^e kwartaal 2020 hebben we als pilot een viertal onderwerpen uitgewerkt en aangeboden als online voorlichting. Het betreft de onderwerpen:

1. Inregelen van coronamaatregelen
2. Vitaal in coronatijd
3. Vlammen zonder afbranden (omgaan met werkstress)
4. Leren van ongevallen

De voorlichtingen zijn interactief van opzet. De bedrijven die een RIE hebben gedaan, zijn door ons aangeschreven met het voorlichtingsaanbod. De belangstelling onder deze bedrijven is groot. In december 2020 zijn we gestart met de voorlichting 'Inregelen van coronamaatregelen' met 38 deelnemers. Er is veel belangstelling voor de online voorlichtingen. De geplande voorlichtingen voor de eerste maanden van 2021 zitten helemaal vol. Zo ook de extra data die toegevoegd zijn.

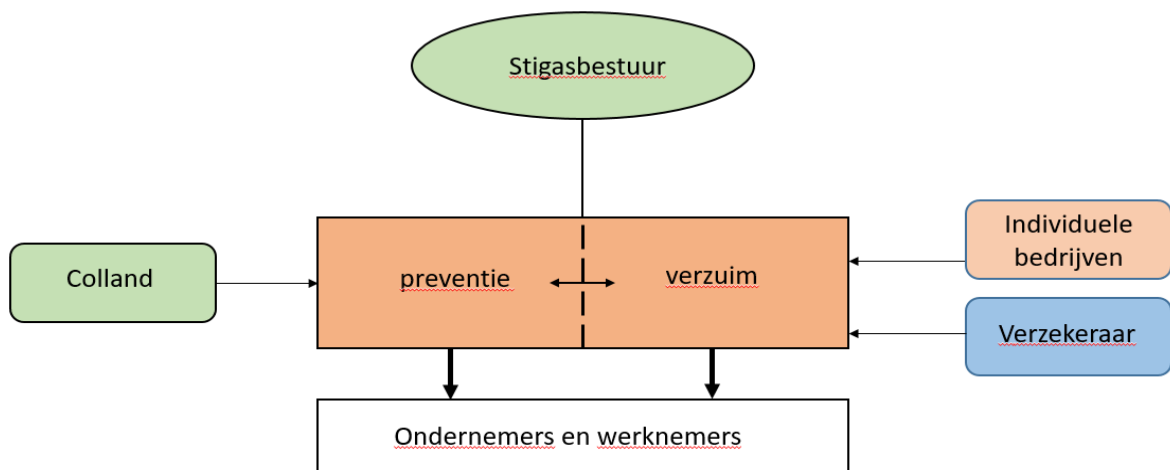
5. VERZUIMPREVENTIE

5.1 Verzuimbegeleiding

Stigas heeft haar dienstverlening op het gebied van verzuimbegeleiding zien groeien, enerzijds door een groei van het aantal werknemers dat voor Sazas wordt bediend, anderzijds door een groei in individuele aansluitingen voor het pakket 'Grip op verzuim'. Ultimo 2020 hebben 246 bedrijven een individuele aansluiting bij Stigas. 145 bedrijven hiervan hebben een maatwerk Arbopakket voor seizoenwerkers.

De verzuimbegeleiding werd in nauwe samenwerking met Zorg van de Zaak uitgevoerd. In deze samenwerking voert Stigas regie door middel van de verzuimdesk, interventieadviesing en functionele sturing van de dedicated bedrijfsartsen en re-integratieadviseurs, die vanuit Zorg van de Zaak gedetacheerd zijn. In 2021 gaat Stigas de verzuimbegeleiding voor de klanten met een 'Grip op verzuim' pakket zelfstandig uitvoeren.

Kenmerkend voor de aanpak is de integrale benadering van preventie en verzuim, die tot uiting komt in de samenwerking tussen preventieadviseur, re-integratieadviseur en bedrijfsarts in een klantteam. Kern is dat de aanpak van verzuim ondersteund wordt vanuit preventie en omgekeerd. Uiteindelijk is dit de intentie van de in juli 2017 vernieuwde Arbowet. De werking van dit model is hieronder schematisch weergegeven.

Het afgelopen jaar heeft het accent gelegen op een verdere verlaging van het verzuim en schadelast voor betrokken partijen. Daarnaast voert Stigas regie op de Poortwachtersgarantie die Sazas vanaf 2017 voor verzekerden met een Compleet verzuimpakket afgeeft.

5.2 Arbeidsdeskundig onderzoek

Een arbeidsdeskundig onderzoek (AD-onderzoek) wordt ingezet als er twijfel bestaat of de werknemer nog geschikt is voor zijn eigen werk of voor een loonwaardebepaling wanneer werknemer en werkgever het niet met elkaar eens zijn over de koppeling van loonwaarde aan de verrichte werkzaamheden. In 2020 zijn er 354 AD-onderzoeken ingezet. Stigas heeft zelf in totaal 109 AD-onderzoeken uitgevoerd. Het aantal ingezette AD-onderzoeken sluit aan op de instroom in het tweede ziektejaar.

5.3 Spoor 2 trajecten

Werkgevers hebben een wettelijke re-integratieverplichting voor (potentieel) langdurig verzuimende en/of arbeidsgehandicapte werknemers. Werkgevers zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de re-integratie van zieke werknemers in hun eigen onderneming. In het jaar 2020 zijn 232 spoor 2 trajecten opgestart, gericht op bemiddeling naar een andere werkgever. Hiervan zijn 13 trajecten door onze eigen re-integratieadviseurs uitgevoerd.

6. MARKETING EN COMMUNICATIE

6.1 Ontwikkeling nieuwe diensten en klantrelaties

Zoals ook al hierboven beschreven groeit de portefeuille van Grip op verzuim. De ketenaanpak, waarin de verbinding tussen preventie en verzuimbegeleiding herkenbaar is voor bedrijven, is een sterke USP (Unique Selling Point) en onderstreept de in de visie en missie beschreven uitgangspunten.

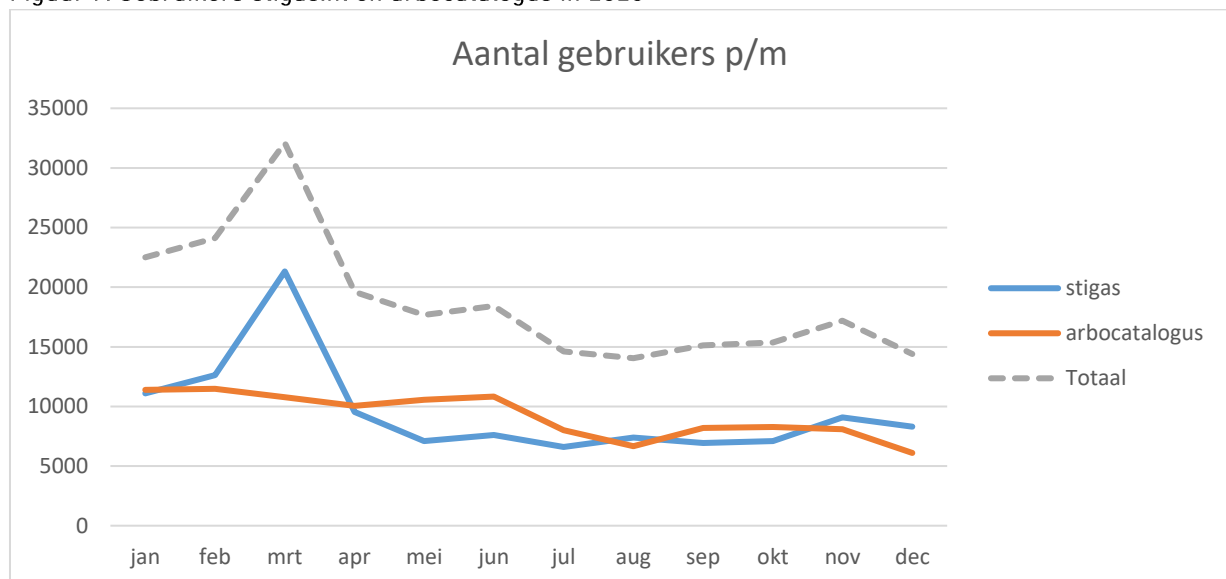
Ook in de coronatijd is er, weliswaar op afstand, aandacht besteed aan relatiebeheer grote klanten. Vanuit het vraagstuk "hoe gaat het bij uw bedrijf in deze coronatijd" is er verbinding gezocht met deze klanten en de aspecten rondom inzetbaarheid van werknemers belicht. Ook is de behoefte gepeild op welke wijze Stigas ondersteuning kan bieden. Resultaat was dat de bedrijven deze contacten zeer op prijs stellen, maar ook dat er op dat moment geen tot weinig behoefte was aan extra ondersteuning. In totaal zijn er ongeveer 75 bedrijven benaderd.

6.2 Websites

Door corona wordt de digitale transformatie die Stigas al in had ingezet versneld. Online platformen zoals de website, de arbocatalogus en de digitale RIE zijn onze belangrijkste communicatiemiddelen geworden. De website en de arbocatalogus hebben zo'n 10% meer bezoekers gehad dan in 2019. Deze groei was wellicht groter geweest als corona er niet was geweest.

In augustus hebben we de arbocatalogus en stigas.nl op hetzelfde domein geplaatst waardoor bezoekers, die beide websites bezoeken, niet meer dubbel worden geteld. Vandaar dat het gemiddelde per maand lager ligt dan in de eerste helft van het jaar. De piek in maart op de stigas.nl is te danken aan een aantal specifieke nieuwsbrieven gericht op corona. Dat zorgde voor veel verkeer.

Figuur 7: Gebruikers stigas.nl en arbocatalogus in 2020

Daarnaast zien we ook nog steeds een groei – van gemiddeld 10% - in het bereik via onze social media kanalen. Ook het aantal abonnees op de digitale nieuwsbrief is met ongeveer 10% gestegen naar ruim 11.000.

6.3 Imago onderzoek

In 2020 heeft Stigas een imago-onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksbureau. Doel van het onderzoek was om meer inzicht te krijgen in de naamsbekendheid en het imago van Stigas bij haar doelgroepen. Via telefonisch onderzoek zijn 800 respondenten gevraagd of zij Stigas kennen en zo ja, wat zij van Stigas vonden. De geholpen naamsbekendheid van Stigas is met ruim 80% goed te noemen. De spontane naamsbekendheid was met 31% wat lager, maar nog steeds hoger dan andere arbodienstverleners. Dit biedt zondermeer voldoende perspectief om op voort te bouwen.

Verder bleek dat beeld van Stigas nog divers is en men vond het lastig om kenmerken te noemen. Dit is dan ook een uitdaging voor het komende jaar. De resultaten van het onderzoek zijn richtinggevend voor de marketing- en communicatiestrategie.

6.4 Digitale nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief verschijnt maandelijks de tweede dinsdag van de maand. In 2020 is de digitale nieuwsbrief 20 maal verschenen, waarvan 8 specials:

1. Oproep stemmen publieksprijs Stigas Gezond & Vitaal Werken prijs (3-3-2020)
2. Van Wijlen wint Stigas Gezond & Vitaal Werken prijs (6-2-2020)
3. Coronavirus, denk na over een noodplan (2-3-2020)
4. Nieuwste maatregelen kabinet tegen corona (26-3)
5. Nieuwe inleenkrachten? Iedereen gezond en veilig aan het werk (2-4)
6. Week van de werkstress (16-11)
7. Digitaal dichtbij – zo helpen we jou om gezond en veilig te werken (26-11)
8. Fijne feestdagen en een gezond 2021! (18-12)

De nieuwsbrief biedt actuele en praktische onderwerpen voor ondernemers en werknemers in alle sectoren. Dit jaar zijn met de nieuwsbrief weer meer mensen bereikt kunnen met actuele en praktische informatie rondom het coronavirus en gezond werken. De artikelen in de nieuwsbrief staan ook op de website stigas.nl. Lezers van de artikelen komen automatisch op de website terecht. Zodoende worden meer bezoekers naar de website getrokken en opgeroepen om daadwerkelijk actie te ondernemen. De nieuwsbrief wordt zeer goed ontvangen. Het aantal abonnees voor de nieuwsbrief is het afgelopen jaar gestegen van 10.152 abonnees in 2019 naar 11.859, eind 2020.

De Stigas nieuwsbrief wordt gemiddeld geopend door 31,5 % (was 26,3% in 2019) van de abonnees, ten opzichte van 22,1% gemiddeld van nieuwsbrieven in de agri en foodsector. Het aantal malen dat geklikt wordt op online links die verwijzen naar onderwerpen op stigas.nl, ligt met 5,4% (3,5% in 2019) hoger dan het gemiddelde van 2,5% in de agri en foodsector. Daarmee is de digitale nieuwsbrief een belangrijk communicatiemiddel voor Stigas geworden.

6.5 Sector specifieke communicatie

In overleg met de sectororganisaties wordt bepaald over welke onderwerpen wordt gecommuniceerd en wordt een gezamenlijke communicatiekalender opgesteld. Stigas schrijft de artikelen of levert input voor ideeën aan. Door het gezamenlijk delen van deze artikelen, de sectororganisaties samen met Stigas, wordt de boodschap versterkt. De betreffende sectorspecialist is betrokken bij de communicatie overleggen.

7. ORGANISATIE

7.1 Bestuur

Vanaf medio 2015 heeft Stigas een zelfstandige uitvoeringsorganisatie, waarvan sociale partners samenwerkend in het bestuur van de Stichting Gezondheidszorg Agrarische Sectoren eigenaar zijn. Voor de uitvoering van de dienstverlening werkt Stigas deels samen met andere partijen.

Het afgelopen jaar is het bestuur van Stigas zeven keer bij elkaar geweest, vijf keer ten behoeve van een reguliere vergadering en twee keer ten behoeve van een heisessie. De samenstelling van het bestuur ultimo 2020 was als volgt:

Leden:

LTO Nederland

Wim van den Boomen (werkgeversvoorzitter)

Peter Loef

Plaatsvervangende leden:

Cumela

Corina van Zoest

Henk Verkerk

Koninklijke Vereniging voor Hoveniers en Groenvoorzieners

Ingrid Sangers

Egbert Rozen

FNV

Jeroen Brandenburg (werknemersvoorzitter)

Brenda de Jong

CNV Vakmensen

Jeroen Warnaar

Adviseur Colland Bestuursbureau

Christ Essens

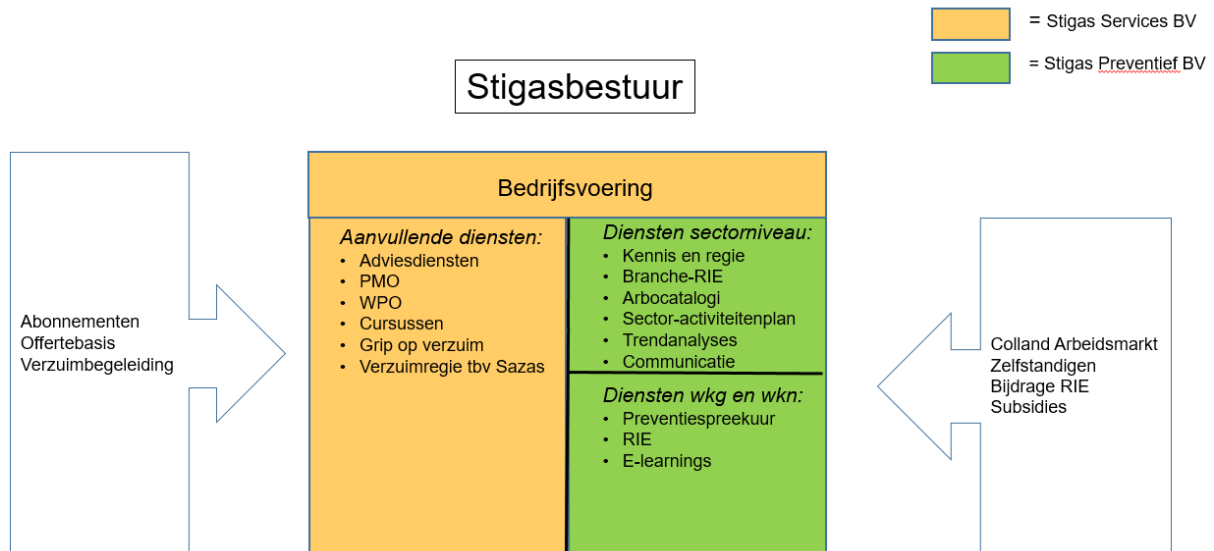
Directie/secretariaat

Math Creemers

Corrie Gerritse

7.2 Organisatiestructuur

Stigas voert collectief gefinancierde en aanvullende dienstverlening uit. Uitgangspunt is dat Stigas een bedrijf naar behoefte volledig kan ondersteunen om te voldoen aan de Arbowetverplichtingen. Voor een transparante scheiding tussen geldstromen vindt de uitvoering van de dienstverlening vanuit twee BV's plaats, Stigas Services BV en Stigas Agrarisch Preventief BV. De uitvoering van de collectief gefinancierde en daaraan gelieerde dienstverlening vindt vanuit Stigas Agrarisch Preventief BV plaats, alle aanvullende dienstverlening vanuit Stigas Services BV. Het personeel is volledig bij Stigas Services BV in dienst en wordt naar behoefte ingezet voor de uitvoering van de collectief gefinancierde activiteiten. Volgend schema laat een en ander zien:

Zoals eerder aangegeven zijn de activiteiten van Stigas te onderscheiden in drie aandachtsgebieden, te weten:

- Kennis- en regiefunctie
- Adviesdiensten in het kader van preventie en duurzame inzetbaarheid
- Verzuimbegeleiding.

De uitvoering van de kennis- en regiefunctie vindt grotendeels vanuit het kantoor in Woerden plaats vanuit de volgende teams:

- **Staf**, waarin de volgende disciplines vertegenwoordigd zijn: medisch adviseur, arbeidsdeskundig adviseur, arbeidshygiënisch adviseur, veiligheidskundige, arbeid- en organisatiedeskundige, gezondheidsonderzoeker, communicatieadviseur en interventieadviseur. De staf is onder andere verantwoordelijk voor de aansturing van de activiteiten, de functie van kenniscentrum voor de sector, de ontwikkeling van dienstverlening en communicatie en voorlichting.
- **Servicedesk**, verantwoordelijk voor de centrale helpdesk- en loketfunctie voor alle inhoudelijke vragen over arbeidsomstandigheden, wetgeving en adviesdiensten van Stigas;
- **Verzuimdesk**, verantwoordelijk voor de eerste intake van verzuimende werknemers en de operationele planning van de verzuimbegeleiding.

Verder zijn de **preventieadviseurs** landelijk gespreid werkzaam. Zij zijn grotendeels verantwoordelijk voor de uitvoering van preventie adviesdiensten (bijvoorbeeld de RIE, werkplekonderzoek of voorlichting). De preventieadviseurs staan in contact met de dedicated opgestelde **bedrijfsartsen** en **re-integratieadviseurs**, verantwoordelijk voor de verzuimbegeleiding. Uitgangspunt is dat de preventieadviseurs, re-integratieadviseurs en bedrijfsartsen gezamenlijk voor de klant één klantteam vormen.

7.3 Stigas gecertificeerd

Stigas is gecertificeerd voor ISO 9001:2015 en Dienstverlening Arbodiensten. Aanleiding was de behoefte om op deze wijze de bescherming van privacygevoelige informatie aantoonbaar beter te regelen en de kwaliteit van de dienstverlening voortdurend te verbeteren. Als gecertificeerde arbodienstverlener kan Stigas daarnaast ook bedrijven en hun medewerkers volledig ondersteunen in hun behoeften en wettelijke verplichtingen als het gaat om duurzame inzetbaarheid en arbodienstverlening. In 2020 is Stigas wederom met succes de audit doorlopen.

BIJLAGE 1. Samenstelling klankbordgroepen 2020

Klankbordgroep Hoveniers en Groenvoorzieners

Naam	Namens	Opmerkingen
Carla Polling	VHG	
Ingrid Sangers	VHG	
René Lorscheijd	VHG	
Henk van Scherpenzeel	VHG	
Kim Lammers	VHG	
Marjolein Dubbelaar	FNV	
John Hekkink	FNV	
Gerard Hendriks	FNV	
Rudie Alberts	FNV	
Jeroen Warnaar	CNV Vakmensen	
Sjoek van der Maarl	Stigas	Sectorspecialist Hoveniers en Groenvoorzieners

Klankbordgroep Groen, Grond en Infra (loonwerk)

Naam	Namens	Opmerkingen
C. van Zoest-Meester	CUMELA Nederland	
Ad Karelse	CUMELA Nederland	
Klaas Nagtegaal	CUMELA Nederland	Gestopt per maart 2020
Kees van Dun	CUMELA Nederland	Vanaf maart 2020
Jochum Sijsma	FNV	
Brenda de Jong	FNV	
Rene van der Steen	Vakvereniging HZC	
Peter Bredius	Stigas	Sectorspecialist Groen, Grond en Infra

Klankbordgroep Dierhouderij

Naam	Namens	Opmerkingen
Jan Houdijk	LTO Graasdieren/schapen	
Robert van Almkerk	FNRS/Paardenhouderij	
Matthijs Maat	LTO Paardenhouderij	
Lianne Kuijsten – De Rond	POV/varkenshouderij	
Wilco Brouwer de Koning	LTO Melkveehouderij	
Theo Coumans	LTO Pluimvee	Voorzitter
Brenda de Jong	FNV	
A. Butijn	LTO Pluimvee	Agentalid
Henk Boelrijk	POV en LTO	Agentalid
Ger Meuwissen	Stigas	Sectorspecialist Dierhouderij/varkenshouderij
Kees van Schanke	Stigas	Sectorspecialist Paardenhouderij
Wim Klaucke	Stigas	Sectorspecialist Melkveehouderij
Ton Joosten	Stigas	Sectorspecialist Pluimveehouderij

Klankbordgroep Glastuinbouw

Naam	Namens	Opmerkingen
Peter Loef	LTO Noord Glaskracht	Voorzitter
Leendert de Jong	LTO Noord Glaskracht	
Sander Martins/Leo van Beekum	FNV	
Jeroen Warnaar	CNV Vakmensen	
Albert van der Burg	Stigas	Sectorspecialist Glastuinbouw

Klankbordgroep Bos en Natuur

Naam	Namens	Opmerkingen
André Effting	FNV	
Brenda de Jong	FNV	
Jacqueline Kraan	CNV Vakmensen	
Jan Polman	Polman Arbo & Veiligheid Buitenruimte	
Henk Jan Jeurink	AVIH	
Menno Niessing	Staatsbosbeheer	
Mirjam Lammertink	Geldersch Landschap	
Mirjam de Groot	Stigas	Sectorspecialist Bos en Natuur
Alicia van der Grift	AVIH	

Klankbordgroep Open Teelten

Naam	Namens	Opmerkingen
Pieter Evenhuis	LTO Akkerbouw	
John Stemkes	LTO Vollegrond	
Anneke van Dijk	LTO	Agendalid
René Simons	NFO	
Herman Bus	NFO	Gestopt in 2020
Martijn Donker	NFO	agendalid
Jan van Leeuwen	LTO Boomteelt	Voorzitter
Alfons Zwetsloot	Anthos	Agendalid
Hans de Wit	KAVB	
Leo van Beekum	FNV	
Brenda de Jong	FNV	
Henry Stroek	CNV Vakmensen	
Marcel van Diepen	Stigas	Sectorspecialist Bloembollen
Marieke van Esveld	Stigas	Sectorspecialist Open Teelten

BIJLAGE 2: Dodelijke ongevallen agrarische en groene sectoren in 2020

1.	21 januari Borculo	78 jaar man	Rundveehouderij Gezinslid	Man valt in mestput
2. 3.	24 januari Oostrum	49 jaar 75 jaar Man/man	Varkenshouderij Ondernemer / gezinslid	Twee mannen komen om in mestput
4.	23 februari Bunschoten	62 jaar Man	Paardenhouderij Vrijwilliger	Man wordt door paard omver gelopen
5.	21 maart Mill	1 jaar Man	Dierhouderij Kind	Jongetje overreden door vrachtwagen
6.	30 april Arnhem	4 jaar Man	Melkveehouderij Kind	Kind omgekomen bij ongeluk landbouwvoertuig
7.	27 juli Hezingen	59 jaar Man	Melkveehouderij Ondernemer	Man raakt bekneeld in automatische melkmachine
8.	28 november Vrouwenparochie	69 jaar Man	Melkveehouderij Ondernemer	Man raakt bekneeld in silo

DODELIJKE ONGEVALLLEN MET 'DERDEN' OF DOOR DERDEN

1.				
----	--	--	--	--

PRIVÉONGEVALLLEN

1.	6 september Liessel	84 jaar Man		Man komt onder maaimachine in sloot
2.	24 oktober Brunssum	23 jaar Vrouw		Vrouw overleden na ongeluk met menwagen

PM

1.	24 februari Meerssen	35 jaar Man		Man raakt met trekker en carnavalswagen van de weg
----	-------------------------	----------------	--	--

Ondernemer: 3
 Werknemers:
 Gezinsleden: 4 waarvan 2 kinderen
 Vrijwilliger: 1
 Derden:
 Onbekend:

BIJLAGE 3: Overzicht preventieadviseur en hun specialismen

Adviseur	Specialisme	Regio
Adri van Kooten (gestopt per sept)	Akkerbouw, Bos en natuur, Melkveehouderij	Groningen / Noord Fryslân
Peter Bredius	Akkerbouw en vollegrondsgroententeelt, Groen, Grond en Infra, Machineveiligheid en geregistreerd Hoger Veiligheidskundige	West Brabant / Zeeland
Albert van der Burg	Glastuinbouw, Arbeidsdeskundige, EUREP/GAP	Westland
Diana Voorneveld	Machineveiligheid, BHV	Midden Nederland
Marcel van Diepen	Bloembollen, witloftrekkerijen, BHV	Noord-Holland Noord
Marieke van Esveld	Fruitteelt, fysieke belasting, kinderen	Betuwe
Marieke Esmeijer	Geregistreerd arbeidshygiënist	Betuwe / Bommelerwaard
Mirjam de Groot	Bos en natuur, Geitenhouderij, ziekte van Lyme, kinderen	Utrecht / Gelderse Vallei / Flevoland
Olaf Kuijk	Fysieke belasting	Noord-Holland Zuid
Ton Joosten	Paddenstoelenteelt, Aspergeteelt, BHV	Limburg
Wim Klaucke	Akkerbouw, Middelbaar Veiligheidskundige, BHV	Drenthe / Fryslân
Henry Kok	Fruitteelt, Middelbaar Veiligheidskundige	Overijssel / Oost Gelderland
Sjoek van der Maarl	Hoveniers en groenvoorziening, Mechanisch groen, grond en infra, Hoger Veiligheidskundige	Noord-Holland Zuid / Zuid-Holland Noord
Ger Meuwissen	Varkens- en pluimveehouderijen, Middelbaar Veiligheidskundige, ARIE	Oost Brabant
Kees van Schanke	Paardenhouderijen, maneges, Middelbaar Veiligheidskundige	Zuid Holland Zuid
Iris Voorbergen	Boomteelt en vaste plantenteelt	West en Midden Zuid Holland